

**FINOM
EGÉSZSÉGES
ÉS OLCSÓ
ÉTELEK**

**TANÁCSOK, RECEPTEK
LAKTÓZÉRZÉKENYEKNEK**

A LAKTÓZÉRZÉKENYSÉGRŐL RÖVIDEN

A laktózintolerancia (laktózérzékenység, tejcukor-érzékenység) egy felszívódási zavar.

Magyarországon nincs pontos felmérés, hogy hány embert érint. Európai felmérések alapján a lakosság nagyjából 2–4 százaléka laktózérzékeny.

Ennél sokkal többen vannak, akik vizsgálatok nélkül, „ön diagnosztika” alapján nem fogyasztanak tejcukrot tartalmazó élelmiszereket, mindenféle tejet és tejterméket mellőznek az étrendjükből, feleslegesen.

1. A felszívódási zavar lényege

A tejcukor (laktóz) a tej, és tejtermékekben (néhány kivételtől eltekintve) lévő természetes kettőscukor (diszacharid). Megemésztéséhez elengedhetetlen a vékonybél nyálkahártya-sejtjeiben termelődő úgynevezett laktáz enzim. Az enzim segítségével bomlik le a laktóz szőlőcukorra és galaktózra. A laktáz enzim hiánya, vagy csökkent aktivitása esetén a tejcukor emésztetlenül halad tovább a vastagbélben. Az ott lévő baktériumok nem emésztik meg, hanem erjesztik.

2. A laktózérzékenység lehet

- **Elsődleges** (primer), genetikai hajlam a laktózintoleranciára. Bármely életkorban (gyermekkor-tól-időskorig) kialakulhat, felszínre kerülhet a laktózintolerancia. A laktáz enzim termelődése az évek folyamán csökkenhet, vagy ha nem fejt ki megfelelően a hatását, megjelennek a tünetek. A primer laktózintolerancia veleszületett, ritka formája, amikor a laktáz enzim már születéskor hiányzik (más néven alaktázia).
- **Másodlagos** (szekunder) forma. Más betegség, pl. gluténérzékenység, Crohn-betegség stb. szövődményeként alakul ki. Ebben a formában lehet átmeneti is, az alapbetegség kezelése, tünetmentessé válásakor a bélbolyhok regenerálódnak, és helyreállhat a laktáz enzim termelődése.

3. A laktózintolerancia diagnosztizálásának felállítása

- A már kialakult laktózintolerancia diagnosztizálását csak a hidrogénkilégzési teszt pozitív eredménye igazolja. Fontos tudni, hogy egy elvégzett genetikai teszt (szájnyálkahártya törlét) önmagában még nem igazolja, hogy a vizsgálat időpontjában fennáll a felszívódási zavar!

4. Laktózintolerancia tünetei

- A tejcukor-érzékenységnek kizárólag gyomor- és bélrendszeri tünetei vannak: hányinger, hányás, puffadás, fokozott gázképződés, hasi fájdalom, köldök körüli görcsös fájdalom, hasmenés.

- Amennyiben más tünetek, pl. bőrelváltozások, légzési zavarok stb. is jelentkeznek, más irányban is vizsgálatokat kell végeztetni.

5. Mit nevezünk laktózmentes, csökkentett laktóztartalmú élelmiszerek?

- A jogszabály szerint laktózmentesek azok a tejfélék, tejtermékek, ízesített tej és tejtermékek és egyéb élelmiszerek, melynek tejcukortartalma 0,1 gramm/100 gramm, illetve 0,1 gramm/100 ml értéket nem haladja meg. A csomagoláson jelezni kell: „Laktózmentes”, vagy „Free From” (freefrom).
- Csökkentett, vagy csökkent laktóztartalmúak azok az élelmiszerek melyeknek a tejcukortartalma 0,2 gramm/100 gramm.
- Alacsony laktóztartalmú tejtermékeket azok is fogyaszthatnak, akiknél a hagyományos, normál tej tüneteket okoz. A savanyított tejtermékek (pl. joghurt, kefir) 30-40 százalékkal kevesebb laktózt tartalmaznak. Az élőflórás tejtermékek tejcukortartalma a fogyasztási idő előrehaladtával csökken, a bennük lévő baktériumoknak köszönhetően.

6. Laktózmentes, laktózszegény étrendi javaslatok

- Nem csak az lehet a kizárólagos kezelés, hogy teljes mértékben kizárjuk a laktóz fogyasztását (laktózmentes étrend). Megoldás lehet az is, ha az egyéni tolerancia figyelembevételével csökkentjük a fogyasztott mennyiséget.
- A laktózmentes tej növényi italokkal történő helyettesítése nem jelent teljes értékű fehérjeforrásokat, nem minden esetben tartalmazza a szervezet számára jól hasznosuló kalciumot, és a felszívódásához szükséges D-vitamint. A növényi italok színesíthetik az étrendet, de nem helyettesítik a laktózmentes tejet.
- Az alacsony laktóztartalmú tejtermékeket a laktóztoleranciasok szinte minden esetben (pár kivételtől eltekintve) tünetek nélkül el tudják fogyasztani (ügynevezett laktóztűrő határ).
- Az étrend összeállításánál különösen oda kell figyelni a kalcium megfelelő bevitelére, és a kalcium hasznosulásához szükséges D-vitamin felvételére is. A legjobb kalciumforrások a tej (laktózmentes) és a tejtermékek (laktózmentesek, vagy alacsony laktóztartalmúak).

7. Fogyasztható

● Laktózmentes tej és tejtermékek

Azok a tejfélék, tejtermékek, melyeknek a csomagolására jól látható formában rá van írva (fel van tüntetve) hogy laktózmentesek.

● Laktózmentes sajtok

A feldolgozás, érlelés során teljesen laktózmentessé válnak. A csomagoláson kötelezően feltüntetett tápértéktáblázatban a sajt szénhidráttartalma (egyszerű cukrok) 0 g – 0,1 g/100 g között van, ez esetben a sajt laktózmentes. Pl. trappista, gouda, cheddar, feta. 20-30 g sajt kalciumtartalma 100 ml laktózmentes tehéntej kalciumtartalmának felel meg.

- **Alacsony laktóztartalmú sajtok:**

Laktóztartalmuk 0,1 g – 2 g/100 g között van. Pl. brie, camambert, ementáli, mozzarella. A csomagoláson kötelezően feltüntetett tápértékben a szénhidráttartalom (egyszerű cukor) nem haladja a 0,1 g – 2 g/100 g értéket

- **Joghurtok, kefirek**

Alacsony laktóztartalmúak, de legtöbb esetben az egyéni tolerancia (tűrőképesség) alapján fogyaszthatók. Pl. élőflórás natúr joghurt, görög joghurt, élőflórás kefir, stb. 1 deciliter joghurt, kefir kalciumtartalma 100 ml laktózmentes tehéntej kalciumtartalmának felel meg.

- **Túró, tejföl, vaj**

A natúr sovány, félzsíros és zsíros túró, és a teavaj a legtöbb laktózérzékenynél nem okoz tüneteket! A tejföl, élőflórás tejföl (12 %-os, 20 %-os) az egy étkezésre fogyasztott mennyiségére kell odafigyelni. Ez lehetőleg ne legyen több mint 50 g. 150 g tehéntúró vagy 100 ml tejföl, 100 ml tehéntej kalciumtartalmának felel meg.

- **Egyéb tejtermékek, ízesített tejtermékek** (minden ami tejből készül)

A legtöbb esetben magas a tejcukortartalmuk. Vásárláskor feltétlen el kell olvasni a csomagoláson található ételcímke címkét. A szénhidráttartalmuk (egyszerű cukrok) alapján lehet biztosan eldönteni, hogy ki kell hagyni teljesen az étrendünkből, vagy fogyaszthatunk belőle kisebb mennyiséget pl. 40-50 g-ot.

8. Fogyasztásra nem javasolt

- A különböző tejfajták: tehén, kecske, juh, bivaly, kanca. Sűrített tejfélék. Friss és tartós tejsavó (különböző ízesítésben), kávékrémpor. Író, írópor. Tejsavó, tejsavópor.

- **Mire kell figyelnünk a bevásárlás során?**

Bizonyos élelmiszerek tartalmazhatnak laktózt! Pl. császárszemle, briós, puffancs, tejes vagy vajas kiflifélék, ízesített reggelizőpelyhek, gabonapelyhek, túrós batyu, kalácsok, gofrik, salátaöntetek, levesporok, instant levesek, stb.

A laktózérzékenyeknek is fontos az egészséges táplálkozás javaslatainak betartása.

- Változatosan válasszunk a húsok közül. Részesítsük előnyben a sovány, zsírszegény húsféléket, lehetőleg hetente egyszer, kétszer tervezzünk az étrendbe halfélét. Belsősegeket ne együnk hetente egynél többször.
- Fogyasszunk naponta legalább egyszer teljes értékű gabonából készült kenyeret, péksüteményt, köretet.
- Fogyasszunk minden nap friss zöldségfélét, és gyümölcsöt! Ezzel lehet biztosítani szervezetünk számára a megfelelő mennyiségű vitaminok, ásványi anyagok, ételmi rostok és az egészségvédő vegyületek bevitelét.

25 RECEPT MINDEN ÉVSZAKRA

Tavasza ajánlott receptek

1. Medvehagymás tavaszi körözött	6
2. Zöldséges-citromos pulykaragu	7
3. Tavaszi karalábéleves	8
4. Csirkehúsos rakott sárgarépa	9
5. Gyors, répás mártogató	10
6. Epres joghurt, gabonás keksszel	10

Nyárra ajánlott receptek

7. Habos őszibarackleves	11
8. Sült brokkoligombócok	12
9. Parajfőzelék friss parajból, tojással dúsítva, ahogy én szeretem	13
10. Tartáros kelkáposzta-saláta	14
11. Kekszes-sárgabarackos-joghurtos pohárdesszert	15
12. Meggyes-kefíres kevert sütemény	15

Őszre ajánlott receptek

13. Birsalmaleves	16
14. Töltött padlizsán	17
15. Tonhalas zöldséges serpenyős egytálétel	18
16. Tejszínes kelbimbós csirkemell, rizskörettel	19
17. Csicsókás pogácsa	20
18. Kajszelekváros mákos golyó	21

Télre ajánlott receptek

19. Lencseleves	22
20. Húsos rakott lencse	23
21. Tepsiben sütött savanyú káposztás-gombás „tócsni”	24
22. Lángos, sütőben sütvé	25
23. Túros guba	26
24. Köles, fahéjas almával	27
25. Téli turmix	28

TAVASZRA AJÁNLOTT RECEPTEK

1. Medvehagymás tavaszi körözött

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	170 kcal
Fehérje:	6,5 g
Zsír:	14,8 g
Szénhidrát:	1,5 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 100 g félszíros laktózmentes túró
- 80 g laktózmentes, szobahőmérsékletű margarin (vagy laktózmentes vaj)
- fél fej vörös, vagy lila hagyma
- 5 db apróra vágott medvehagymalevél
- 1 csapott mokkáskanál csemege fűszerpaprika (ízlés szerint)
- 1 csapott mokkáskanál őrölt köménymag (ízlés szerint)
- só, bors, petrezselyemzöld ízlés szerint

Elkészítés:

A túrót villával alaposan összetörjük, összekeverjük a margarinnal és a lila hagymával. Hozzáadjuk a medvehagymát és a többi fűszert, alaposan összedolgozzuk. A tetejét megszórjuk apróra vágott petrezselyemzölddel.

Tipp:

- A körözöttet teljes kiőrlésű kenyérrel kínáljuk.

2. Zöldséges-citromos pulykaragu

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	150 kcal
Fehérje:	26,0 g
Zsír:	1,9 g
Szénhidrát:	6,5 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 400 g pulykahús
- 1 db közepes sárgarépa
- 1 db nagyobb fehérrépa
- fél karalábé
- 50 g zöldborsó
- 1 mokkáskanál citromlé
- só, petrezselyemzöld, borsikafű ízlés szerint

Elkészítés:

A húst felkockázzuk. Zsiradék nélkül teflon lábasban átpirítjuk. Megszórjuk sóval, borsikafűvel. Amikor a hús kifehéredett, félpuha, hozzáadjuk a kockára vágott zöldségeket, a zöldborsót, megszórjuk apróra vágott petrezselyemzölddel, és tovább pirítjuk. Felöntjük kevés vízzel, többször megkeverve puhára pároljuk. Tűzről levéve belecsepegtetjük a citromlevet.

Tipp:

- A ragut sertés-, vagy csirkehúsból is elkészíthetjük.

3. Tavaszi karalábéleves

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	235 kcal
Fehérje:	4,3 g
Zsír:	13,8 g
Szénhidrát:	21,9 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 1 db (kb. 200 g) karalábé
- 1 db (kb. 100 g) fehérrépa
- 1 db (kb. 150 g) sárgarépa
- 1 db közepes vöröshagyma
- 2 evőkanál étolaj
- 1 kis pohár (140 g) 12% zsírtartalmú laktózmentes tejföl
- 1 csapott evőkanál liszt
- 1 csapott teáskanál natúr ételízesítő
- 50 g eperlevél tészta (kihagyható)
- 1 csokor petrezselyemzöld
- só, bors ízlés szerint
- víz, kb. 1,2-1,5 liter

Elkészítés:

A vöröshagymát és a zöldségeket megtisztítjuk, felkockázzuk. Az olajban megpároljuk a vöröshagymát, hozzáadjuk a felkockázott karalábét, pár percig együtt pároljuk a két zöldséget. Rászórjuk a fűszereket, összekeverjük és felöntjük annyi vízzel hogy teljesen ellepje. Amikor a karalábé félig puha, beletesszük a többi zöldséget. Addig főzzük, míg megpuhulnak a hozzávalók. Közben egy másik edénybe, forrásban lévő, enyhén sózott vízben, időnként megkevergetve kifőzzük a tésztát. Leszűrjük, jól lecsepegtetjük, de nem öblítjük át. A tejfölt és a lisztet keverjük össze csomómentesre. A habarást hígítsuk a meleg levessel, kis mennyiségeket hozzátéve és folyamatosan keverve, majd öntsük vissza, forraljuk össze az egészet, és tegyük bele a tésztát. Apróra vágott petrezselyemzöldet szórunk a tetejére.

Tipp:

- A második fogástól függően, a tésztát kihagyhatjuk a levesből.

4. Csirkehúsos rakott sárgarépa

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 800 g sárgarépa
- 600 g darált csirkemellfilé
- 2 evőkanál laktózmentes margarin
- 1 kis doboz laktózmentes kefir
- 150 g reszelt füstölt trappista sajt
- 2 gerezd zúzott fokhagyma
- ízlés szerint só, apróra vágott kakukkfű, petre-zselyemzöld

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	431 kcal
Fehérje:	49,3 g
Zsír:	16,5 g
Szénhidrát:	18,5 g

Elkészítés:

Egészben hagyjuk a megtisztított sárgarépát, és enyhén sós, forrásban lévő vízben félkeményre főzzük, leszűrjük. Egy serpenyőt bekenünk margarinnal, és a darált csirkehúst átpiritjuk. Egy kisebb tepsit kikenünk a maradék margarinnal. A sárgarépákat hosszanti irányban négyfelé vágjuk, a felét az edény aljára sorba helyezzük. Ráterítjük a csirkehúst, megsózzuk, rászórjuk a kakukkfűvet. Rátesszük a 4 felé vágott sárgarépa másik felét. Meglocsoljuk kefirrel, letakarjuk fóliával, előmelegített sütőben 180 fokon kb. 20-30 perc alatt összesütjük. A sütőből kivéve megszórjuk a sajttal. Visszatesszük annyi időre, hogy a sajt ráolvadjon. Tálalás előtt megszórjuk a petrezselyemzölddel.

Tipp:

- A kefir helyettesíthető laktózmentes joghurttal.

5. Gyors, répás mártogató

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	271 kcal
Fehérje:	8,9 g
Zsír:	23,2 g
Szénhidrát:	4,6 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 1 közepes (kb. 100 g) sárgarépa
- 100 g laktózmentes füstölt sajt, lereszelve
- 3 gerezd zúzott fokhagyma
- 2 evőkanál majonéz
- 1 csapott evőkanál mustár
- 150 g 12%-os zsírtartalmú laktózmentes tejföl
- 1 evőkanál szezámmag
- kevés só és őrölt bors

Elkészítés:

A sárgarépát aprólyukú reszelőn lereszeljük, késes aprítóban, vagy turmixgépben tovább pürésítjük. Egy tálba tesszük a répát, a sajtot és a fokhagymát. Hozzáadjuk a majonézt, tejfölt, mustárt, szezámmagot és a fűszereket. Az egészet alaposan összekeverjük.

Tipp:

- A szezámmagot helyettesíthetjük darált dióval.
- Ez a mártogatós bármely évszakban elkészíthető.

6. Epres joghurt, gabonás kekszszel

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	201 kcal
Fehérje:	5,5 g
Zsír:	5,7 g
Szénhidrát:	30,7 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 400 g eper
- 2 pohár (300 g) laktózmentes joghurt
- 2 teáskanál méz
- 150 g hozzáadott cukormentes gabonás keksz

Elkészítés:

Az eperből 4 szemet félreteszünk, a többit botmixellel összeaprítjuk. A kekszet apróra törjük. Egy tálban az epret, a kekszet, a mézet, és a joghurtot habosra keverjük. Poharakba töltjük, díszítjük eperrel.

Tipp:

- Mentalevelet is tehetünk a desszert tetejére.

7. Habos őszibarackleves

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	222 kcal
Fehérje:	2,8 g
Zsír:	15,1 g
Szénhidrát:	17,1 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 400 g őszibarack
- 1 db nektarin
- 1 csapott teáskanál méz (kihagyható)
- 1 csomag vaníliás cukor
- 1 evőkanál liszt
- 100 ml laktózmentes tejföl
- 100 ml laktózmentes tejszín
- pár csepp citromlé
- 1 csik citromhéj
- szegfűszeg, egész fahéj ízlés szerint
- 4 db menta- vagy citromlevél

Elkészítés:

1,5 liter vízben felforraljuk a citromhéjat, egész fahéjat, szegfűszeget és beletesszük a mézet. Az őszibarackból 1 darabot félreteszünk, a többinek a héját lehúzzuk, kettévágjuk, kimagozzuk, beletesszük a fűszeres vízbe. A gyümölcs érettségétől függően 2-3 percig főzzük, ne legyen puha. Csomómentesre keverjük a tejfőlből a lisztet, és állandó keverés mellett néhány kanál forró levest adunk hozzá, majd ezzel behabarjuk a levest. Átforraljuk. Levesszük a tűzről, belekeverjük a tejszín felét, majd lehűtjük. A tejszín másik felét kemény habbá verjük. A hideg levest csészékbe, vagy tányérba adagoljuk. Rászeleteljük az őszibarackot és tejszínhabot kanalazunk a tetejére, díszítjük menta- vagy citromlevéllel.

Tipp:

- Őszibarack helyett használhatunk meggyet is.
- Készíthetjük a levest egyszerű habarással is, liszt és víz keverékével.

8. Sült brokkoligombócok

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	224 kcal
Fehérje:	11,2 g
Zsír:	9,2 g
Szénhidrát:	22,6 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 450 g brokkolirózsa
- 2 db tojás (M-es)
- 50 g apró szemű zabpehely
- 50 g teljes kiőrlésű liszt
- 50 g laktózmentes reszelt sajt
- 1 csapott evőkanál natúr ételízesítő
- 1 evőkanál étolaj
- só, őrölt bors, oregano ízlés szerint

Elkészítés:

A brokkolirózsákat roppanósra pároljuk (a rózsák hamar megpuhulnak, vigyázzunk). Amikor kész, öblítsük le, és enyhén nyomkodjuk át villával. Maradjon darabos, ne pépesítsük. Keverjük össze a zabpehelyet, a lisztet, a tojást, a reszelt sajtot, az ételízesítőt és a többi fűszert. Ezután adjuk hozzá a brokkolit, és alaposan keverjük össze. Melegítsük fel a sütőt 180 fokra. Egy tepsibe helyezett sütőpapírt ecsettel, vékonyan kenjünk be olajjal. Formáljunk 8 darab golyót a masszából és helyezzük a sütőpapírra, kenjük be a tetejüket a maradék olajjal. Süssük 180 fokos sütőben, kb. 20-25 percig a megformázott golyókat.

Tipp:

- A zöldséggolyókba tehetünk apróra vágott petrezselyemzöldet is.

9. Parajfőzelék friss parajból, tojással dúsítva, ahogy én szeretem

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 1000 g friss spenótlevél
- 500 ml 1,5 %-os zsírtartalmú laktózmentes tej
- 2 kávéskanál étolaj
- 1 púpos evőkanál (15 g) liszt
- 4 db tojás
- só, fokhagyma, őrölt bors ízlés szerint

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	236 kcal
Fehérje:	20,8 g
Zsír:	11,0 g
Szénhidrát:	11,5 g

Elkészítés:

A spenótlevelek szárát eltávolítjuk, megmossuk. Egy lábasba tesszük az olajat, hozzáadjuk a zúzott fokhagymát, a spenótot és a fűszereket. Fedő alatt félpuhára pároljuk. Ráöntjük a tej felét, összefőzzük. Tűzről levéve botmixerrel pépesítjük a spenótot. Visszatesszük a tűzre, rászórjuk a lisztet, átforraljuk. Hozzáöntjük a tej másik felét. A tojásokat egy tálban villával felverjük, állandó, gyors keverés mellett fokozatosan hozzácsurgatjuk a spenóthoz. Még 1 percre főzzük, így nem fog a tojás kicsapódni.

Tipp:

- A tojás helyettesíthető 1 db áztatott zsemelével.

10. Tartáros kelkáposzta-saláta

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 400 g kelkáposzta
- 1 db (kb. 150 g) nagy sárgarépa
- 1 csapott evőkanál főtt csemegekukorica
- 1 szál póréhagyma
- 3 evőkanál majonéz
- 2 evőkanál laktózmentes tejföl
- só, apróra vágott petrezselyemzöld ízlés szerint

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	175 kcal
Fehérje:	5,3 g
Zsír:	11,3 g
Szénhidrát:	11,8 g

Elkészítés:

A kelkáposzta leveleiből a torzsát eltávolítjuk, vékony csíkokra vágjuk, egy tálba tesszük a felkarikázott póréhagymával együtt, sózzuk, összekeverjük és a hűtőbe tesszük. Előkészíthetjük előző este, kb. 6-8 órát álljon, hogy a káposzta kevésbé legyen „roppanos”. A sárgarépát nagylyukú reszelőn lereszeljük, hozzákeverjük a kukoricát. A kelkáposzta, póréhagyma keveréket kinyomkodjuk, hozzáadjuk a sárgarépát és a kukoricát, összekeverjük. Rákanalazzuk a majonézt és a tejfölt, az egészet alaposan összedolgozzuk. A tetejét megszórjuk petrezselyemzölddel.

Tipp:

- A majonéz és a tejföl mennyisége ízlés szerint változtatható.

11. Kekszes-sárgabarackos-joghurtos pohárdesszert

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	150 kcal
Fehérje:	4,3 g
Zsír:	4,5 g
Szénhidrát:	22,3 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 100 g natúr keksz teljes kiőrlésű gabonával
- 150 g laktózmentes natúr joghurt
- 150 g sárgabarack vagy más gyümölcs (pl. eper, ribizli, őszibarack)

Elkészítés:

A kekszet apróra törjük, meg is darálhatjuk. A sárgabarackot kimagozzuk, kisebb kockákra vágjuk. A poharak aljára tegyünk a kekszből, rakjunk rá a joghurtból, és szórjuk meg gyümölcsdarabokkal. Rétegezzük a hozzávalókat, keksz, joghurt, gyümölcsdarabok.

Tipp:

- Ízesíthetjük a joghurtot a rétegezés előtt 1 csapott teáskanál mézzel.

12. Meggyes-kefíres kevert sütemény

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	208 kcal
Fehérje:	9,0 g
Zsír:	3,0 g
Szénhidrát:	38,0 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 100 g magozott meggy
- 1 db alma
- 1 pohár (150 g) laktózmentes kefir
- 1 kefíres pohár teljes kiőrlésű liszt
- 2 csapott evőkanál cukor
- 2 teáskanál laktózmentes margarin
- 1 kávéskanál étkezési szódabikarbóna
- 2 mokkáskanál reszelt citromhéj
- csipetnyi só

Elkészítés:

A gyümölcsök kivételével az alapanyagokat alaposan összedolgozzuk. Utána beletesszük a magozott meggyet, a szeletelt, majd csíkokra vágott almát, és az egészet alaposan összekeverjük. Egy kisebb tepsit kibélelünk sütőpapírral, beleöntjük a masszát, 150 fokon, kb. 25-30 perc alatt megsütjük.

Tipp:

- Elkészíthetjük a süteményt cseresznyével is.

13. Birsalmaleves

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	152 kcal
Fehérje:	1,8 g
Zsír:	1,2 g
Szénhidrát:	32,4 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 4 db (kb. 400 g) birsalma
- 4 csapott evőkanál cukor, vagy édesítőszer
- 1 csapott evőkanál liszt
- 150 ml laktózmentes joghurt
- 2-3 db szegfűszeg
- 2-3 db fahéj
- 1 szelet citromhéj
- 1 evőkanál citromlé

Elkészítés:

A birsalmát meghámozzuk, magházát eltávolítjuk, és cikkekre vágjuk. Felöntjük 1 liter hideg vízzel, hozzáadjuk a cukrot, a reszelt citromhéjat, a fahéjat és a szegfűszeget, és főzni kezdjük. Amikor a gyümölcs megpuhult, kivesszük a citromhéjat, és a fahéjat. A lisztet összekeverjük a joghurttal, és kanalanként felhígítjuk a levessel. Ezután visszaöntjük a habarást a levesbe, és összeforraljuk. Fedő alatt pihentetjük kb. 10 percre, majd beleöntjük a citromlevet.

Tipp:

- A joghurtot helyettesíthetjük tejföllel.

14. Töltött padlizsán

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	176 kcal
Fehérje:	12,4 g
Zsír:	9,1 g
Szénhidrát:	10 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 1 db nagy (kb. 500 g) padlizsán
- 150 g darált sertéscomb
- 1 evőkanál bulgur
- 1 db (M-es) tojás
- 4 evőkanál laktózmentes kefir
- 1 evőkanál étolaj
- 2 gerezd fokhagyma, összezúzva
- 1 evőkanál aprított petrezselyemzöld
- só, őrölt bors, majoranna, kakukkfű, csemege fűszerpaprika ízlés szerint

Elkészítés:

A padlizsán két végét levágjuk, és hosszában kettévágjuk, a belsejét kiszedjük és felkockázzuk. Az olajat felmelegítjük, beletesszük a darált húst, a sót, a borsot és puhára pároljuk. Mielőtt levennénk a tűzről, beletesszük a kockára vágott padlizsánhúst, és kb. még 2 percig tovább pároljuk. Közben a bulgurt a csomagoláson lévő leírás szerint elkészítjük. A bulgurt, a húst, a tojást és a többi fűszert összekeverjük. Jénai edénybe, vagy egy kisebb tepsibe helyezük a félbevágott padlizsánt és megtöltjük a húsos masszával. Meglocsoljuk fél pohár vízzel, majd a kefirrel. Betesszük a sütőbe, és 180 fokon pirosra sütjük.

Tipp:

- A fokhagyma és a kakukkfű kihagyható.
- Hideg jénait ne tegyünk meleg sütőbe, szétpattan!

15. Tonhalas zöldséges serpenyős egytálétel

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	258 kcal
Fehérje:	22,9 g
Zsír:	15,4 g
Szénhidrát:	5,1 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 2 doboz tonhal (150 g) leszűrve
- 2 db paradicsom feldarabolva
- 1 db zöldpaprika feldarabolva
- 4 db tojás (M-es méretű)
- 100 g laktózmentes félzsíros reszelt sajt (pl. mozzarella)
- 2 evőkanál teljes kiőrlésű liszt
- 2 teáskanál étolaj
- 1 kis fej vöröshagyma
- 2 gerezd fokhagyma
- fél csokor petrezselyemzöld
- só, őrölt bors, csemege fűszerpaprika ízlés szerint

Elkészítés:

A tonhalat szűrőbe tesszük és kinyomkodjuk belőle az olajat, félretesszük. A paradicsomot, a paprikát, a vöröshagymát, felkockázzuk. A petrezselyemzöldet felaprítjuk, a fokhagymát a fokhagymanyomón átréseljük. Egy tálban felforjítjuk a tojásokat, beletesszük a felaprított zöldségeket, a tonhalat, a reszelt sajtot, a fűszereket és megszórjuk a liszttel. Alaposan összekeverjük. Egy serpenyőt kikenünk kevés olajjal és a massa felét belelapítjuk, elegyengetjük. Fedő alatt közepes lángon kb. 10 percig sütjük. Ezután megfordítjuk és fedő alatt még 5 percig sütjük. Tányérra téve melegen tartjuk. Ezt megismételjük a massa másik felével is.

Tipp:

- A tonhal helyettesíthető előre megpárolt darált hússal.

16. Tejszínes kelbimbós csirkemell, rizskörettel

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	335 kcal
Fehérje:	20,7 g
Zsír:	8,5 g
Szénhidrát:	41,7 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 1 nagy csirkemellfilé
- 200 g rizs
- 1 teáskanál étolaj
- 100 g kelbimbó (felekre vágva)
- fél fej vöröshagyma
- 4 vékony szelet zsírszegény trappista sajt
- 200 ml félzsíros laktózmentes főzőtejszín
- só, őrölt bors, apróra vágott petrezselyemzöld ízlés szerint

Elkészítés:

Forró víz alatt mossuk át a rizst, szűrjük le, majd kevés olajon megsózva kicsit pirítsuk le. Öntsünk rá 2 bögre forró vizet, és fedő alatt pároljuk 15 percet. Az apró kockára vágott hagymát a félbe vágott bimbós kellel rövid ideig pároljuk, majd adjuk hozzá a csíkokra vágott húst. Szórjuk meg sóval, őrölt borssal és süssük pár percig. Öntsük hozzá a főzőtejszínt és fedő alatt főzzük, míg a hús megpuhul. A végén tépkedjük rá a szeletelt sajtot, és szórjuk meg petrezselyemzölddel. Rizskörettel tálaljuk.

Tipp:

- Ízesíthetjük még csemege fűszerpaprikával a fogást.

17. Csicsókás pogácsa

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	255 kcal
Fehérje:	9,0 g
Zsír:	10,8 g
Szénhidrát:	28,8 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 150 g csicsóka
- 150 g teljes kiőrlésű liszt
- 1 kissé púpos evőkanál laktózmentes margarin, vagy vaj
- 1 evőkanál laktózmentes tejföl
- fél csomag porélesztő
- 2 tojás
- liszt a szóráshoz
- lenmag, só ízlés szerint

Elkészítés:

A megmosott csicsókát héjastól puhára főzzük, majd még melegen lehúzzuk a héját, és burgonyatorón átnyomjuk, kihűtjük. Egy tálba tesszük a lisztet, hozzáadjuk a kihűlt, pürésített csicsókát, a porélesztőt, és összekeverjük. Beletesszük a masszába a puha margarint, az egyik tojást, a tejfölt, a sót, és alaposan összedolgozzuk. Háztartási fóliával (folpackkal) letakarjuk, és egy konyharuhát is teszünk a tetejére. Meleg helyen 1-1,5 órát kelesztjük. Lisztezett deszkára borítjuk, a tetejét is megszórjuk liszttel, alaposan átgyúrjuk. Ha puhanak látjuk a tésztát, szórjunk rá még egy kis lisztet. Kb. 2 cm-es vastagságúra nyújtjuk, kiszaggatjuk. Megkenjük felvert tojással, és ízlés szerint megszórjuk lenmaggal. 200 fokon kb. 20-25 percig sütjük.

Tipp:

- Tehetünk a pogácsába köménymagot is.

18. Kajsziilekváros mákos golyó

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 100 g apró szemű zabpehely
- 60 g kajsziilekvár
- 100 g és még 2 evőkanálnyi darált mák

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	283 kcal
Fehérje:	10,1 g
Zsír:	13,7 g
Szénhidrát:	18,0 g

Elkészítés:

Száraz serpenyőbe szórjuk a zabpehelyet, pár perc alatt megpirítjuk, vigyázva, hogy ne égjen meg. Langyosra hűtjük. Hozzáadjuk a kajsziilekvárt és a mákot, összegyúrjuk. Ha még túlságosan ragad, kb. 3 teáskanálnyi mákot adunk hozzá. A masszából golyókat formálunk, és darált mákban megforgatjuk.

Tipp:

- A golyókat csökkentett energiatartalmú lekvárral is elkészíthetjük.

19. Lencseleves

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	328 kcal
Fehérje:	20,3 g
Zsír:	6,7 g
Szénhidrát:	44,5 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 300 g lencse
- 3 gerezd fokhagyma
- fél fej vöröshagyma
- 1 evőkanál liszt
- 1 evőkanál laktózmentes vaj
- 1 evőkanál paradicsompüré, hozzáadott cukormentes
- 1 teáskanál csemege fűszerpaprika
- 2 db babérlevél
- 2 db zellerszál
- só, őrölt kömény, őrölt bors ízlés szerint
- 2 mokkáskanál citromlé
- petrezselyemzöld apróra vágva

Elkészítés:

A lencsét kiválogatjuk, megmossuk és 1,4 liter vízben feltesszük főzni. Hozzáadjuk az apró kockára vágott vöröshagymát, sót, babérlevelet, zellerszálat, őrölt köményt, őrölt borsot, a paradicsompürét is a lencséhez. Fedő alatt puhára főzzük. Kivesszük a babérlevelet és a zellerszálat. Egy lábasban felolvasztjuk a vajat, beletesszük a pirospaprikát és egy kevés vízzel összekevert lisztet. Kanalanként felhígítjuk levessel, majd visszaöntjük a lencséhez. Összeforraljuk. A tűzről levéve beleöntjük a citromlevet. Apróra vágott petrezselyemzölddel díszítjük.

Tipp:

- A citromlevet helyettesíthetjük ízlés szerint ecettel.

20. Húsos rakott lencse

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	396 kcal
Fehérje:	30,5 g
Zsír:	8,7 g
Szénhidrát:	46,4 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 400 g száraz lencse
- 150 g darált pulykahús
- fél pohár 12 %-os laktózmentes tejföl
- 150 g laktózmentes reszelt sajt
- 1 teáskanál étolaj
- 1 kisebb fej vöröshagyma, apróra vágva
- 1 db sárgarépa, lereszelve
- 2 db babérlevél
- 2 gerezd zúzott fokhagyma
- só, bors, fűszerpaprika ízlés szerint
- 1 teáskanál citromlé

Elkészítés:

A lencsét átmoszuk, sós vízben puhára főzzük, beletesszük a babérlevelet is. Kevés olajban megfonnyasztjuk a vöröshagymát és a fokhagymát, hozzáadjuk a darált húst, a sárgarépát, megszórjuk a fűszerekkel, felöntjük kevés vízzel és puhára pároljuk. A sütőt felmelegítjük 180 fokra. A főtt lencséből kivesszük a babérlevelet, összekeverjük a hússal, a tejföllel és a citromlével. A húsos lencsét egy kerek hőálló edénybe öntjük, elsimítjuk, rászórjuk a reszelt sajtot, és kb. 20-30 perc alatt megsütjük.

Tipp:

- Tehetünk a rakott ételbe egyéb zöldségeket, pl. 2-3 db összevágott brokkolirózsát.

21. Tepsiben sült savanyú káposztás-gombás „tócsni”

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 400 g szálas savanyú káposzta
- 2 db tojás (M-es)
- 4 csapott evőkanál teljes kiőrlésű liszt
- 5 db csiperkegomba
- 1 fej lila hagyma, apró kockára vágva
- 1 csokor apróra vágott petrezselyemzöld
- őrölt bors, őrölt kömény ízlés szerint
- csipetnyi só (elhagyható)
- 1 evőkanál étolaj

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	148 kcal
Fehérje:	7,0 g
Zsír:	6,8 g
Szénhidrát:	13,7 g

Elkészítés:

A csiperkegombát vágjuk apró darabokra, és pároljuk puhára, ha marad rajta folyadék, öntsük le. A káposztát nyomkodjuk ki, nem kell átmosni. Vagdossunk még rajta, rövidítsük a szálat. A káposztát, a gombát, a tojást, a hagymát a petrezselymet és a többi fűszert keverjük össze, szórjuk rá a lisztet és alaposan dolgozzuk át. Egy tepsibe tett sütőpapírt olajozunk be. Egy evőkanálnyit vegyünk ki a masszából, lapítsuk kicsit le, és tegyük a sütőpapírra. Ezt ismételjük meg, míg el nem fogy a massa. 190 fokra előmelegített sütőben pár perc alatt süssük pirosra.

Tipp:

- A tócsnit főzelékekhez feltétnek fogyasszuk. Önálló ételként tegyük rá fokhagymás tejfölt.

22. Lángos, sütőben sütvé

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	340 kcal
Fehérje:	10,6 g
Zsír:	9,0 g
Szénhidrát:	52,0 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 200 g teljes kiőrlésű búzaliszt
- 100 g búzaliszt
- 200 ml víz
- 100 g laktózmentes natúr joghurt
- 6 g porélesztő
- 1 csapott teáskanál cukor
- 1 csapott teáskanál só
- 1,5-2 evőkanál étolaj

Elkészítés:

Egy lábosban melegítsük fel a vizet langyosra, majd öntsük át egy nagyobb tálba. Szórjuk bele az élesztőt, a cukrot, utána a kétféle lisztet, és a joghurtot. Alaposan gyúrjuk össze. Takarjuk le az edényt háztartási fóliával (folpack), és terítsünk rá egy konyharuhát is. Meleg helyen kelesszük a tésztát egy óra hosszáig, majd tegyük gyúródeszkára, keljen még pár percre. Kapcsoljuk be a sütőt 190 fokra. Egy alacsony gáztepsit béleljünk ki sütőpapírral. A lángos tésztát vágjuk el négy darabra. Kézzel formázzunk kerek, kb. fél cm magas lapokat. Helyezzük a lapokat a tepsibe, kenőtollal kenjük be olajjal a tetejüket. Előmelegített, 180 fokban 13-15 perc alatt megsütjük.

Tipp:

- A lángos tejére szórjunk laktózmentes reszelt sajtot, és tálaljunk mellé savanyított apró káposztát.

23. Túrós guba

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	193 kcal
Fehérje:	8,1 g
Zsír:	4,0 g
Szénhidrát:	30,0 g

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 3 db vizes kifli
- 150 ml 1,5 %-os laktózmentes tej
- 100 g félzsíros laktózmentes túró
- 1 evőkanál porcukor
- 1 csapott teáskanál laktózmentes margarin
- 30 g mazsola
- fél csomag vaníliás cukor
- reszelt citromhéj ízlés szerint

Elkészítés:

A mazsolát megmossuk, leszűrjük. Egy tálban felkarikázzuk a kiflit. Langyosra melegítjük a tejet, beletesszük a porcukrot, a vaníliás cukrot, a reszelt citromhéjat, és ezzel leöntjük a kiflit. Amikor a kifli a tej nagy részét felszívta, keverjük össze az áttört túróval, és a mazsolával. Egy jénait kikenünk laktózmentes margarinnal, beleöntjük a gubamasszát, elsimítjuk, és sütőben megsütjük.

Tipp:

- A gubát fogyasztáskor meglocsolhatjuk laktózmentes tejföllel.

24. Köles, fahéjas almával

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 100 g hántolt köles
- 300 ml 12%-os laktózmentes tej
- 4 db közepes alma
- 1 evőkanál cukor
- Őrölt fahéj ízlés szerint

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	188 kcal
Fehérje:	4,9 g
Zsír:	2,7 g
Szénhidrát:	35,0 g

Elkészítés:

A kölest hideg vízzel alaposan leöblítjük, majd a tejjel együtt egy lábasba öntjük és fel tesszük főni. Mikor forr, kis lángra vesszük, fedő alatt, időnként megkevergetve addig pároljuk, míg az összes tejet felszívja a köles. Vigyázzunk, ne égjen meg! Ha besűrűsödött, lehúzzuk a tűzről és lefedve hagyjuk hűlni. Közben elkészítjük az almát. Felkockázzuk és egy teflon (száraz) serpenyőben közepes lángon párolni kezdjük. Ha már engedett egy kis levet, megszórjuk a fahéjjal elkevert cukorral és rázogatjuk, hogy a gyorsan karamellizálódó cukor minél több helyen érje az almakockákat. A langyos kölest kis tálkákba kanalazzuk és rátesszük a fahéjas-almás feltétet. Langyosan tálaljuk.

Tipp:

- A karamellizálódott almát bele is keverhetjük a kölesbe.

25. Téli turmix

Hozzávalók (4 adaghoz):

- 3 db közepes banán
- 3 db közepes kiwi
- 1 db közepes téli körte
- 400 ml laktózmentes tej 1,5 %-os zsírtartalmú
- 2 cm gyömbér reszelve

Egy adag energia- és tápanyagtartalma:

Energia:	148 kcal
Fehérje:	3,7 g
Zsír:	2,0 g
Szénhidrát:	27,9 g

Elkészítés:

A gyümölcsöket meghámozzuk és feldaraboljuk. Egy tálba öntjük a tejet (vagy vizet), beleöntjük a gyümölcsdarabokat, hozzáreszeljük a gyömbért és botmixerrel összeturmixoljuk. Azonnal tálaljuk.

Tipp:

- Ezt a turmixot nem szükséges édesíteni. Elkészíthető ivóvízzel is.

Készítette a Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége
az Auchan Alapítvány támogatásával, szakmai partner: Magyar Vöröskereszt.
2024.

Kiadó: Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége – MDOSZ
Kiadó székhelye: 1134 Budapest, Angyalföldi út 5a
Kapcsolat: mdosz@mdosz.hu; +36 1 269 2910
Felelős kiadó: Szűcs Zsuzsanna, az MDOSZ elnöke
www.mdosz.hu; www.okostanyer.hu

Auchan | Alapítvány